

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І АУДИТУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ У ВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ

КУРСОВА РОБОТА

НА ТЕМУ:

**Фінансова звітність підприємства: вітчизняна та зарубіжна методика
формування та аудит показників**

Виконав:

студент 5 курсу, ОПДм-11 групи

напряму підготовки:

облік та аудит у промисловості

Хома І.В

Керівник:

Мужевич Н.В.

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

(підпис) (прізвище та ініціал)

Тернопіль 2016

ЗМІСТ

Вступ

1. Сутність, об'єкти та класифікація витрат діяльності.
2. Облік витрат основного і допоміжних виробництв.
3. Облік загальновиробничих витрат.
4. Структура і облік адміністративних витрат.
5. Облік витрат на збут.
6. Облік і списання інших витрат операційної діяльності.

Висновки

Список використаних джерел

ВСТУП

Виробництво будь-якої продукції, робіт чи послуг вимагає певних витрат, пов'язаних із споживанням капіталу, праці та матеріальних ресурсів. Різниця між споживанням ресурсів на одиницю продукції за нормою і за фактичним витрачанням за певний період характеризує економічність виробництва. у випадку, коли фактично витрачається ресурсів менше від норми, підприємство отримує економію, що позитивно впливає на формування прибутку. Оскільки на виготовлення продукції за технологією використовуються різноманітні ресурси, виникає необхідність розробляти детальні норми витрат матеріальних цінностей, розцінки оплати праці та її нормування, норми часу та витрати на одну годину роботи устаткування, норми загально виробничих, адміністративних, збутових та інших витрат.

Актуальність даної теми зумовлена тим, що в умовах переходу до ринкової економіки, коли підприємство зробило великий крок у напрямку налагодження конкурентного середовища, собівартість продукції, як основний ціноутворюючий чинник стала досить актуальною темою. Це дало поштовх для дослідження витрат які безпосередньо формують ціну випущеного на ринок нового продукту.

Статтями калькуляції собівартості продукції є виробничі витрати. До недавнього часу їх обліку та аналізу не приділяли належної уваги, це зумовлено тим, що ведення таких витрат на підприємствах не обов'язкове і багато вітчизняних підприємств наявні загально виробничі витрати списувало на прямі витрати виробництва. Але конкурентне середовище змінилось, і тепер кожне підприємство вишукує шляхи пониження собівартості. А для цього необхідно виділяти всі витрати як окремі калькуляційні статі. Оскільки виробничі витрати займають вагоме місце у собівартості, то ця тема набуває дедалі більшої актуальності.

Метою написання даної курсової роботи було досконаліше вивчення структури і обліку операційних витрат, виявлення слабких місць у організації обліку та вказати шляхи їх усунення та ін.

Але перш за все за мету поставлено розкрити економічну суть та місце операційних витрат у формуванні собівартості продукції.

Методологічною основою для обліку виробничих витрат є: Законодавчі та нормативні документи з питань обліку витрат, такі як Положення (стандарти) бухгалтерського обліку України, а зокрема П(С)БО 9 “Запаси”, П(С)БО 16 “Витрати”; Інструкція № 291 – Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом міністерства Фінансів України від 30.11.99 р. № 291; Наказом № 131 – наказ Міністерства фінансів України від 14.06.2000 р. № 131 “Про внесення змін і доповнень до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку”; Методичні рекомендації з формування собівартості промислової продукції, та ін.

1. СУТНІСТЬ, ОБ'ЄКТИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ

Згідно з П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” **витрати** – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення розподілення власниками.. Структура і облік витрат у будівництві регламентується такими документами:

П(С)БО 16 “Витрати”;

П(С)БО 18 “Будівельні контракти”;

Методичними рекомендаціями з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затвердженими Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 7 травня 2002 року № 81.

В процесі діяльності будівельна фірма несе різного роду витрати, які формують собівартість будівельної продукції, а також витрати періоду, що списуються на фінансові результати. Під будівельною продукцією розуміють виконані і передані замовникам будівельно-монтажні роботи на об'єктах будівництва відповідно до складених будівельних контрактів.

Об'єктами обліку витрат у будівництві можуть бути:

- окремі види будівельно-монтажних робіт (конструктивні елементи);
- об'єкти будівництва;
- будівельні контракти.

Відповідно до об'єктів розрізняють:

- собівартість окремих видів (елементів) БМР – це витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням на свій ризик і власними силами окремих видів БМР на одному або кількох об'єктах, за одним або кількома будівельними контрактами;
- собівартість об'єкта будівництва – це витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням БМР на конкретному об'єкті за весь період будівництва;
- собівартість будівельно-монтажних робіт за будівельним контрактом –

це витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням БМР, передбачених контрактом на будівництво, від дати укладання до остаточного завершення контракту.

Зазначені об'єкти обліку виступають також **об'єктами калькулювання**, щодо яких розраховується собівартість. **Калькуляційними одиницями** при цьому є:

- одиниці окремих елементів робіт (наприклад, кубічні метри укладеного бетону чи цегляної кладки, квадратні метри оштукатурених стін чи виконаних облицювальних робіт та інші);
- окремі об'єкти будівництва (будівлі, споруди і т.д.);
- окремі будівельні контракти, укладені з конкретними замовниками.

Облік витрат у будівництві також може вестися за місцем їх виникнення і центрами відповідальності. **Центрами відповідальності** є виконробські дільниці на чолі з виконробом, **місцем виникнення витрат** – об'єкт, який зводиться. Місцем виникнення витрат також можуть бути інші підсобні господарства, які не створюють будівельної продукції (розчинний вузол, столярний цех, майстерня, автогосподарство, цегельний завод, кар'єр тощо).

У підприємствах будівельного комплексу облік витрат може здійснюватися за різними методами та варіантами обліку витрат.

При здійсненні діяльності будівельні фірми можуть мати значні витрати, які в обліку поділяються за кількома ознаками:

1. За видами діяльності з їх виділенням на рахунках 9 класу:

- 1) звичайної діяльності – рахунки 90-98;
 - операційної – рахунки 90-94;
 - основної – рахунки 90-93;
 - іншої операційної – рахунок 94;
 - іншої – рахунки 95-97;
 - фінансової – рахунок 95;
 - інвестиційної – рахунок 96-97;
- 2) надзвичайних подій – рахунок 99.

Витрати основної діяльності – це витрати будівельної організації, пов’язані з виконанням або реалізацією будівельно-монтажних робіт.

Витрати операційної діяльності включають витрати основної діяльності та інших видів діяльності будівельної організації, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Витрати звичайної діяльності включають витрати операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Надзвичайні витрати – це витрати і втрати, що виникли в результаті стихійного лиха, техногенних аварій, інших непередбачуваних, незалежних від підприємства обставин.

2. За місцем виникнення витрат:

- витрати основного виробництва – об’єкти будівництва, будівельні контракти;
- витрати допоміжних виробництв, метою створення яких є обслуговування об’єктів основного виробництва;
- витрати підсобних виробництв, що забезпечують основне виробництво будівельними матеріалами, конструкціями;
- витрати обслуговуючих виробництв, призначені для обслуговування колективів працівників будівельних фірм.

3. За подібністю і видами витрат:

- елементи витрат – однорідні види витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші витрати);
- статті витрат – елементи собівартості будівельної продукції (прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи до них, інші прямі витрати, загальновиробничі витрати, адміністративні витрати).

3. В залежності від способу включення у собівартість об’єктів:

- прямі – витрати, що включаються у виробничу собівартість БМР за прямою ознакою (матеріали, основна заробітна плата робітників, відрахування на соціальні заходи);
- непрямі (загальновиробничі) – витрати з експлуатації будівельних машин та механізмів, витрати на управління та обслуговування будівельного виробництва, на організацію роботи та підготовку об'єктів до здачі та інші;

4. За доцільністю здійснення витрат:

- продуктивні витрати;
- непродуктивні витрати;
- надзвичайні витрати.

5. За відношенням до вартості будівельного контракту:

- витрати за будівельним контрактом - це витрати, що безпосередньо пов'язані з виконанням будівельного контракту і входять у його собівартість;
- витрати періоду, які не включаються у собівартість контракту, а списуються безпосередньо на зменшення прибутку підприємства.

Витрати повинні в першу чергу відобразитися в обліку за двома класифікаційними ознаками:

- **за елементами витрат** – це однорідні види витрат, які понесло підприємство у звітному періоді. Дана класифікація здійснюється з метою визначення загальних обсягів використаних матеріальних, трудових та інших виробничих ресурсів.

- **за статтями витрат** – дає відповідь на запитання, де, на яких об'єктах обліку виникають відповідні витрати, які включаються у виробничу собівартість.

Класифікація за економічними елементами визначена П(С)БО 3 „Звіт про фінансові результати”. Усі витрати підприємства поділяються за такими елементами витрат:

Матеріальні витрати – вартість витрачених на виробництво, а також на інші пов'язані з операційною діяльністю господарські потреби сировини, матеріалів, будівельних конструкцій, комплектуючих виробів, напівфабрикатів, тари, палива, мастильних матеріалів, води, пари, енергії, запасних частин.

Витрати на оплату праці – включає основну і додаткову заробітну плату, інші грошові виплати усім категоріям працівників підприємства (включаючи й позаштатних).

Відрахування на соціальні заходи – включає суми відрахувань на:

- обов'язкове державне та додаткове пенсійне страхування;
- обов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, при народженні дитини та похованні;
- обов'язкове страхування на випадок безробіття;
- обов'язкове державне страхування від нещасних випадків;
- індивідуальне (особисте) страхування окремих категорій працівників, передбачене діючим законодавством;
- інші соціальні заходи, передбачені законодавством.

Амортизація – включає суми нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних матеріальних активів (включаючи й знос тимчасових нетитульних споруд) згідно з порядком і нормами, встановленими чинним законодавством.

Інші операційні витрати – витрати, які не увійшли в попередні 4 елементи (витрати на оплату послуг сторожової, протипожежної охорони, платежі за викиди у навколишнє середовище, спеціальне харчування робітників, доплати за виконання робіт вахтовим методом, виплати за винахідництво, раціоналізацію, витрати на службові відрядження, оплата обчислювальних центрів, засобів зв'язку та сигналізації, оплата аудиторських послуг, вартість ліцензій, дозволів, патентів, витрати за послуги банку, послуги управліннь механізації, оплата рекламних заходів, інші обов'язкові витрати та

платежі, курсові різниці, нестачі і втрати по псуванню цінностей, штрафи, пені, неустойки).

За статтями витрат:

– **прямі матеріальні витрати** - вартість сировини, матеріалів, будівельних конструкцій, комплектуючих виробів та напівфабрикатів; вартість допоміжних та інших матеріалів, придбаних у сторонніх організацій та виготовлених у допоміжних та другорядних виробництвах будівельної організації, що в подальшому безпосередньо використовуються на виконанні будівельно-монтажних робіт; вартість паливних і мастильних матеріалів, пари, води, енергії всіх видів та запасних частин тощо.

– **прямі витрати на оплату праці** – витрати на основну, додаткову заробітну плату та інші грошові виплати робітників (включаючи нештатних) та працівників лінійного персоналу (начальників дільниць, виконавців робіт, майстрів, механіків дільниць тощо) у разі включення їх до складу бригад, зайнятих на будівельно-монтажних роботах (включаючи розвантаження на приоб'єктному складі будівельних матеріалів, конструкцій, виробів і обладнання та переміщення їх вручну від приоб'єктного складу до робочої зони), нараховану згідно з формами і системами оплати праці, що застосовуються у будівельній організації.

– **відрахування на соціальні заходи** – включаються відрахування від заробітної плати персоналу, зазначеного у статтях калькулювання, що відносяться до прямих витрат, за нормами, встановленими законодавством.

– **інші прямі витрати** – усі інші виробничі витрати, які не увійшли до попередніх статей і можуть бути віднесені безпосередньо на собівартість будівельно-монтажних робіт за прямими ознаками, зокрема: плата за оренду земельних і майнових паїв; витрати від браку, які становлять вартість остаточно забракованих виробів, напівфабрикатів, та витрати на виправлення браку за вирахуванням: остаточно забракованої продукції за справедливою вартістю; сум, що відшкодовуються працівниками, які допустили брак; сум, що одержані від постачальників за неякісні матеріали і комплектуючі вироби; витрати на

виконання виправлень та гарантійних робіт, в тому числі витрати на гарантійний ремонт, зданих замовнику об'єктів протягом гарантійного терміну з дати підписання акта про прийняття об'єкта в експлуатацію, за умови включення такого ремонту до контракту та належного оформлення документів щодо виконання такого ремонту тощо.

– **загальновиробничі витрати** – витрати, визначені П(С)БО 16 "Витрати", які включають: витрати на утримання і експлуатацію будівельних машин і механізмів; витрати на управління та обслуговування будівельного виробництва; витрати на вдосконалення технології і організації робіт на будівельних майданчиках; інші загальновиробничі витрати.

– **адміністративні витрати** – в частині адміністративних витрат, що стосуються виконання будівельних контрактів і відшкодовуються замовником.

До статей витрат не входять інші адміністративні витрати, що відносяться на кінцеві фінансові результати, витрати на збут, інші витрати, не пов'язані з виробничою діяльністю. Ці витрати вважаються витратами періоду, вони в собівартість не входять, а прямо відносяться на фінансовий результат і зменшують прибуток.

2. ОБЛІК ВИТРАТ ОСНОВНОГО І ДОПОМІЖНИХ ВИРОБНИЦТВ

У структуру будівельної фірми можуть входити різні за своїм змістом і призначенням виробничі та господарські підрозділи, цехи, дільниці, відділення, що становлять самостійні об'єкти обліку. Усіх їх можна розділити на об'єкти основного виробництва, допоміжні і підсобні виробництва, обслуговуючі господарства.

Основне виробництво – це будівельні управління, дільниці, бригади, які безпосередньо здійснюють роботи на об'єктах будівництва, що зводяться для замовників.

Допоміжні виробництва – це підрозділи будівельної фірми, метою діяльності яких є надання підрозділам основного виробництва послуг (майстерні, транспортні цехи).

Підсобні підрозділи – призначені для забезпечення об'єктів основного виробництва будівельними матеріалами, конструкціями і деталями (розчинно-бетонні вузли, цехи, полігони, пилорами, столярні цехи, арматурні цехи, шпалерні цехи, кар'єри, цегельні заводи).

Обслуговуючі господарства – призначені для обслуговування колективів працівників підприємства (спортивні та дитячі дошкільні заклади, лікувальні та оздоровчі заклади, відомче житло та їдальні, інші об'єкти соціально-культурного призначення).

Для обліку витрат основного і допоміжного виробництва виділено рахунок 23 “Виробництво”. Цей рахунок може мати ряд субрахунків. Підприємство самостійно встановлює їх структуру, наприклад:

23.1 “Основне виробництво” – для обліку витрат по об'єктах будівництва, що зводяться для замовників;

23.2 “Допоміжні виробництва” – для обліку витрат за підрозділами, що обслуговують основне виробництво;

23.3 “Підсобні виробництва” – для обліку витрат за підрозділами, що забезпечують основне виробництво будівельними матеріалами, конструкціями;

23.4 “Обслуговуючі господарства” – для обліку витрат за підрозділами, що обслуговують колективи працівників будівельних фірм.

Для обліку витрат основного і допоміжних виробництв використовують журнал-ордер № 10-Б або журнал 5, які ведуться у розрізі відповідних затратних рахунків і субрахунків.

Для обліку витрат основного виробництва відводиться окремий розділ у журналі за дебетом рахунка 23.1.

Д-т	К-т	
23.1	20.1, 20.9	Списання матеріалів на основне виробництво (відомість № 10-Б)
23.1	66	нарахування зарплати робітникам, безпосередньо зайнятим виконанням будівельно-монтажних робіт (із розробної таблиці №2)
23.1	65	відрахування на соціальні заходи стосовно нарахованої зарплати (із розробної таблиці №2)
23.1	24	списання витрат від браку (з відповідного розділу журналу-ордера № 10-Б)
23.1	23.2	списання витрат допоміжних виробництв на об'єкти основного виробництва (те саме)
23.1	91.1	списання витрат з експлуатації машин і механізмів (те саме)
23.1	91.2	списання інших загально-виробничих витрат (те саме)
23.1	92	включення у собівартість обертів будівництва частини адміністративних витрат (те саме)
23.1	63, 68	списання послуг, наданих сторонніми організаціями (з відповідних реєстрів)

Аналітичний облік ведеться у розрізі виконробських ділянок та об'єктів будівництва. Для кожного об'єкта виділена окрема лінійка у відповідному розділі журналу.

У правій частині журналу відображаються дані про незавершене виробництво – дебетовий залишок рахунка 23.1 – роботи, які не передані замовнику, а також списання собівартості переданих замовнику робіт згідно акту:

Д-т 90.3 К-т 23.1 – собівартість реалізованих робіт.

Ці показники відображаються у двох оцінках:

- за фактичною сумою витрат;
- за договірними цінами без ПДВ.

Різниця між договірною ціною і фактичними витратами буде визначати прибуток(збитки) по кожному об'єкту.

В аналогічному порядку ведеться облік допоміжних і підсобних виробництв ведеться на рахунку 23, на відповідних субрахунках 23.2 і 23.3.

Кожен з допоміжних чи підсобних підрозділів має свої об'єкти обліку і калькулювання, структуру і особливості формування витрат.

Наприклад, в розчинно-бетонних цехах, підрозділах об'єктами обліку витрат є цех, підрозділ, об'єктами калькулювання – види продукції (розчин, бетон), калькуляційними одиницями – одиниці продукції (м³ виготовленого розчину, бетону, м³ або штуки залізобетонних виробів).

Для столярного виробництва об'єктами калькулювання є окремі столярні вироби, а калькуляційною одиницею виступають окремі види виробів (виготовлені дверні полотна, віконні рами, метри квадратні паркету, метри кубічні дошки для підлоги, облицювальної вагонки тощо).

Специфічним є облік у транспортних підрозділах, який ведеться за групами машин. Об'єктами калькулювання при цьому виступають кілометри пробігу, тонни перевезеного вантажу або тонно-кілометри (тонни перевезеного вантажу помножені на загальний пробіг автомобілів).

Кожен підрозділ має свою структуру витрат.

В розчинно-бетонних, столярних підрозділах найбільшу питому вагу складають матеріальні витрати, які списуються на підставі матеріального звіту: Д-т 23.2 К-т 20.

Оплата праці здійснюється на підставі нарядів або погодинно за табелями: Д-т 23.2 К-т 66.

Амортизація будівель і обладнання за розрахунком: Д-т 23.2 К-т 13.

На собівартість виробів може відноситися частка загальновиробничих витрат: Д-т 23.2 К-т 91.

Для транспортного підрозділу матеріальними витратами є – пальне, запасні частини, мастильні матеріали. Значну питому вагу складає амортизація і витрати на ремонт рухомого складу.

Ремонт автомобіля оформляється актом, де вказуються об'єкт ремонту, витрачені запасні частини.

Д-т 23.2 К-т 20.7 – списання запчастин.

Специфічним видом запчастин є автомобільні шини, акумулятори, фільтри. Установка їх на автомобіль здійснюється з врахуванням норм пробігу.

Робота автотранспорту оформляється з допомогою шляхових листів. В кінці місяця на підставі реєстру шляхових листів, у якому узагальнюються підсумки щодо пробігу, перевезеного вантажу, відпрацьованого часу, згідно із встановленими нормами проводиться списання пального, а також інших мастильних матеріалів з підзвіту водія: Д-т 23.2 К-т 20.3.

В кінці місяця у кожному з допоміжних, підсобних підрозділів визначається виробнича собівартість одиниці шляхом ділення загальної суми витрат на загальну кількість продукції, робіт, послуг.

У допоміжних підрозділах можуть мати місце взаємні послуги (наприклад, автомобілі перевозили пісок для розчинного вузла, ремонтна майстерня виготовляла спецпристосування для автотранспортного підрозділу). У даному випадку списання витрат за взаємними послугами з одного допоміжного підрозділу на інший здійснюється за кількістю виконаних робіт та послуг і нормативною собівартістю одиниці роботи.

Списання витрат на споживачів робіт і послуг допоміжних підрозділів здійснюється на підставі документів про фактично виконану роботу, передану продукцію кожному із споживачів і фактичну собівартість одиниці продукції.

Д-т 23.1 К-т 23.2 – списано послуги допоміжних підрозділів, надані основному виробництву.

Д-т 20.1 К-т 23.2 – оприбутковано на склад продукцію, вироблену підсобними виробництвами.

Д-т 91.1 К- т 23.2 – списання витрат ремонтної майстерні на ремонт будівельної техніки.

Д-т 90.3 К-т 23.2,23.3 – списання частини витрат на собівартість реалізованих послуг допоміжними і підсобними підрозділами стороннім організаціям чи фізичним особам.

Д-т 94.9 К-т 23.4 – включення витрат обслуговуючих господарств до інших операційних витрат діяльності підприємства. Відповідно до Закону України „Про оподаткування прибутку підприємств” витрати, пов’язані з утриманням соціальної сфери можна відносити до валових лише у розмірі 50% загальної суми таких витрат.

3. ОБЛІК ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

До загальновиробничих (загальнодільничних) витрат відносяться витрати на утримання і експлуатацію будівельної техніки, а також інші загально-виробничі (загальнодільничні) витрати.

А) До витрат з експлуатації будівельних машин та механізмів, які належить обліковувати на субрахунку **91.1 „Витрати з експлуатації будівельних машин та механізмів”**, відносяться:

1) Витрати на оплату праці за виконану роботу робітників, які зайняті управлінням, обслуговуванням, проведенням ремонтів, технічних оглядів і технічних обслуговувань власних і орендованих будівельних машин і механізмів, нараховану згідно з формами і системами оплати праці, що застосовуються в будівельній організації.

2) Обов'язкові нарахування на заробітну плату працівників, зазначених в підпункті 1.

3) Службові відрядження працівників, зазначених в підпункті 1.

4) Вартість пально-мастильних матеріалів, електроенергії та інших матеріалів і запасних частин, що використовуються під час експлуатації, ремонтів, технічного огляду та технічного обслуговування власної та орендованої будівельної техніки, включаючи витрати на їх доставку до приоб'єктного складу та заготівельно-складські витрати.

5) Витрати на перебазування будівельних машин і механізмів з об'єкта на об'єкт, а також на утримання та ремонт рейкових і безрейкових колій.

6) Знос (амортизація) будівельних машин і механізмів, устаткування ремонтних майстерень, гаражів та ін., які обслуговують будівельну техніку.

7) Сума нарахованої орендної плати за користування орендованими будівельними машинами і механізмами.

8) Вартість послуг, наданих управліннями механізації або іншими спеціалізованими організаціями під час виконання будівельно-монтажних робіт, включаючи перебазування будівельних машин з об'єкта на об'єкт.

9) Витрати на переміщення з допомогою будівельних машин матеріалів і будівельних конструкцій в межах будівельного майданчика.

10) Інші витрати, пов'язані з експлуатацією та утриманням будівельної техніки (крім витрат на експлуатацію машин і механізмів, які використовуються на роботах, що не належать до будівельно-монтажних робіт, а також витрат на експлуатацію машин, зданих в оренду стороннім організаціям).

Б) Інші загальновиробничі (загальнодільничні) витрати обліковують на субрахунку **91.2 „Інші загальновиробничі витрати”**. До них належать:

1) Заробітна плата (основна і додаткова) лінійного персоналу (старших виконавців робіт, начальників дільниць), виконавців робіт, начальників допоміжних цехів, майстрів, механіків будівельних дільниць, крім тих, які включені до складу виробничих бригад, обслуговуючого персоналу.

2) Обов'язкові нарахування на заробітну плату працівників 1.

3) Витрати на службові відрядження працівників в межах норм, передбачених чинним законодавством.

4) Витрати на утримання легкового автотранспорту, який використовується апаратом управління структурних підрозділів:

- витрати на оплату праці водіїв і обов'язкові нарахування на неї;
- витрати на пальне та мастильні матеріали;
- витрати на проведення ремонтів;
- витрати на технічний огляд і технічне обслуговування;
- знос по легковому автотранспорту;
- витрати на паркування та стоянку.

5) Витрати на операційну оренду основних засобів загальновиробничого призначення.

6) Витрати на утримання приміщень загальновиробничого (загальнодільничного) призначення, включаючи витрати на освітлення, опалення, водопостачання, каналізацію, електропостачання, а також на паливо для приготування їжі.

7) Амортизаційні відрахування та витрати на проведення ремонтів основних засобів загальновиробничого призначення:

- приміщень цехів допоміжних виробництв, автомайстерень;
- мобільних інвентарних будов контейнерного типу (за винятком призначених для санітарно-побутового обслуговування);
- переносних металевих і дерев'яних драбин, інвентарних металевих верстатів та риштувань;
- такелажних та монтажних пристроїв, що застосовуються під час виконання будівельних та монтажних робіт, ручних лебідок, домкратів тощо;
- бункерів для бетонів і розчинів, тачок; апаратів для зварювання дротів, повітроводів, переносних вентиляційних установок для роботи із застосуванням вибухонебезпечних мастик та полімерних матеріалів, електросушарок для сушіння будівельних конструкцій, генераторів ацетиленових (крім тих, що застосовуються під час монтажу устаткування);

8) Знос та витрати на ремонт інших необоротних матеріальних активів, що використовуються під час виконання будівельно-монтажних робіт і не належать до основних фондів.

9) Витрати на облаштування та утримання загороджень для машин та їх рухомих частин, люків, отворів, сигналізації та інших пристроїв некапітального характеру, що забезпечують техніку безпеки.

10) Витрати на упорядкування та утримання будівельних майданчиків:

- оплата праці робітників, зайнятих на упорядкуванні, та утриманні будівельних майданчиків;
- витрати на прибирання та очищення (з вивезенням сміття) території будівництва, влаштування доріжок, містків та інші роботи, пов'язані з упорядкуванням території будівельних майданчиків;
- витрати на електроенергію (в тому числі від тимчасових електростанцій), оплату праці чергових електромонтерів та інші витрати, пов'язані з освітленням території будівництва.

11) Знос та витрати, пов'язані з ремонтом, утриманням і розбиранням тимчасових (нетитульних) споруд, пристосувань і пристроїв, до яких належать:

- приоб'єктні контори та комори виконробів і майстрів;
- складські приміщення та навіси на об'єкті будівництва;
- помости, драбини, перехідні містки, ходові дошки, обгороджування під час розпланування будівлі.

12) Витрати на дотримання правил техніки безпеки праці, протипожежної і сторожової охорони будівельних майданчиків, цехів допоміжних і підсобних виробництв, санітарно-гігієнічних та інших спеціальних вимог, передбачених правилами виконання будівельно-монтажних робіт і робіт в інших виробничих структурних підрозділах.

13) Забезпечення працівників спеціальним одягом, взуттям та іншими засобами індивідуального захисту та лікувально-профілактичним харчуванням, а також матеріально-технічне забезпечення дотримання санітарно-гігієнічних вимог у встановленому законодавством порядку.

14) Витрати на геодезичні роботи, що здійснюються під час виконання будівельно-монтажних робіт, включаючи: оплату праці працівників, які проводять геодезичні роботи, вартість матеріалів, амортизаційні відрахування, знос, витрати на всі види ремонту і на переміщення геодезичного устаткування, інструментів і приладів.

15) Витрати на перебазування лінійних підрозділів будівельних організацій на іншу будову та в межах будівельного майданчика (за винятком витрат, пов'язаних з переміщенням будівельних машин та механізмів, врахованих у вартості машино-змін).

16) Платежі з обов'язкового страхування майна структурних підрозділів будівельної організації та цивільної відповідальності, а також окремих категорій працівників, зайнятих на виробництві відповідних видів продукції (робіт), безпосередньо на роботах з підвищеною небезпекою для життя та здоров'я, передбачених законодавством.

17) Платежі за викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище та інші види шкідливого впливу в межах лімітів; оплата послуг сторонніх організацій з очищення стічних вод, розміщення відходів виробництва тощо.

18) Витрати на перевезення працівників будівельної організації до місця роботи та у зворотному напрямку, якщо ці маршрути не обслуговуються пасажирським транспортом загального користування.

19) Передбачені законодавством додаткові витрати, пов'язані з виконанням робіт вахтовим методом, включаючи транспортні витрати на перевезення працівників від місця знаходження будівельної організації або пункту збору до місця роботи і у зворотному напрямку та від місця проживання у вахтовому селищі до місця роботи і у зворотному напрямку, а також витрати на експлуатацію та утримання вахтового селища, некомпенсовані платою працівників за користування житлом і комунальні послуги; оплата працівникам за дні відпочинку (відгули), що надаються у зв'язку з роботою в понадурочний час при організації робіт вахтовим методом, у разі підсумкового обліку робочого часу та в інших випадках установлених законодавством.

20) Витрати на сплату податків і платежів, пов'язаних із загальновиробничими витратами.

21) Витрати від простоїв не з вини працівників, стихійного лиха.

22) Інші загальновиробничі витрати.

Для обліку загальновиробничих витрат використовують окремі розділи у журналі-ордері 10-Б або журналі 5. Об'єктами обліку за субрахунком 91.1 „Витрати з експлуатації будівельних машин та механізмів” виступають окремі групи будівельної техніки (крани баштові, крани на пневмоході, автомобільні крани, бульдозери, екскаватори, скрепери та ін.). Облік інших загальновиробничих витрат на субрахунку 91.2 „Інші загальновиробничі витрати” ведеться за відповідними статтями витрат.

Бухгалтерські записи за субрахунком 91.1”Витрати з експлуатації будівельних машин та механізмів”:

1. Витрати на оплату праці працівників зайнятих експлуатацією і управлінням будівельної техніки тощо:

Д-т 91.1 К-т 66.

2. Обов'язкові відрахування:

Д-т 91.1 К-т 65.

3. Вартість паливно-мастильних матеріалів, електроенергії, інших матеріалів, що використовуються на утримання і експлуатацію техніки:

Д-т 91.1 К-т 20.3, 20.7, 63, 68.5.

3.1. Витрати на перебазування будівельних машин і механізмів з об'єкта на об'єкт. Вони відносяться до разових витрат і можуть бути досить суттєвими. Для їх обліку призначений рахунок 39 „Витрати майбутніх періодів”. Накопичення цих витрат відбувається за дебетом рахунку 39 в кореспонденції з кредитом рахунків 20, 66, 65, 23.2, 63, 68.5. На підставі нормативного терміну роботи техніки на об'єкті розраховується місячна сума разових витрат, яка включається щомісячно до поточних витрат.

Бухгалтерські записи за рахунком 91.2 „Інші загальновиробничі витрати”:

1. Заробітна плата основна і додаткова лінійного персоналу будівельних дільниць (виконробів, майстрів):

Д-т 91.2 К-т 66.

2. Відрахування на соціальні заходи:

Д-т 91.2 К-т 65.

3. Витрати на службові відрядження:

Д-т 91.2 К-т 37.2.

4. Витрати на дотримання правил техніки безпеки, протипожежної та сторожової охорони, придбання санітарно-гігієнічних та інших засобів:

Д-т 91.2 К-т 68.5, інші рахунки.

5. Забезпечення робітників спецодягом, взуттям та іншими матеріалами:

Д-т 91.2 К-т 22.

6. Амортизаційні відрахування (будівель):

Д-т 91.2 К-т 13.1.

7. Знос тимчасових нетитульних споруд:

Д-т 91.2 К-т 13.2.

8. Витрати від простою і виправлення браку:

Д-т 91.2 К-т 24.

В кінці місяця загальновиробничі витрати розподіляються і списуються на об'єкти будівництва. Частина з них може бути списана на реалізацію послуг будівельної техніки стороннім організаціям і особам.

Витрати на утримання і експлуатацію машин розподіляються між об'єктами відповідно до часу (машино-годин) або обсягу виконаних робіт.

Інші загальновиробничі витрати розподіляються і списуються пропорційно до:

а) прямих витрат (матеріали списані на об'єкт і основна заробітна плата робітників);

б) основної заробітної плати робітників;

в) основної заробітної плати і витрат на утримання і експлуатацію машин і механізмів;

г) нормативних ставок:

Д-т 23.1 К-т 91.1, 91.2 – списання загальновиробничих витрат на об'єкти основного виробництва.

Д-т 23.2 К-т 91.1, 91.2 – списання загальновиробничих витрат на об'єкти допоміжних виробництв.

Д-т 90.3 К-т 91.1 – списання витрат з експлуатації будівельної техніки, яка працювала на стороні.

Аналітичний облік загальновиробничих витрат ведеться за місцями виникнення, центрами і статтями (видами) витрат або елементами.

4. СТРУКТУРА І ОБЛІК АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ

Підприємства будівельної галузі, крім виробничих витрат, що включаються у собівартість продукції, несуть інші витрати, серед яких є адміністративні витрати.

Структура даних витрат визначається П(С)БО 16 „Витрати”. Дані витрати частково можуть включатися у собівартість будівельно-монтажних робіт, а частково – відноситися на фінансові результати. Для обліку адміністративних витрат планом рахунків передбачений рахунок 92 „Адміністративні витрати”. Це активний рахунок, тобто у дебеті формуються витрати протягом місяця з різних джерел, а з кредиту проводиться їх списання на фінансовий результат, тобто на зменшення прибутку підприємства.

Для обліку цих витрат рекомендується використовувати журнал 5, а при журнально-ордерній формі їх облік доцільно вести в окремому розділі журнала-ордера № 10-Б.

До адміністративних витрат включаються:

1) Витрати на основну і додаткову заробітну плату, включаючи будь-які види грошових і матеріальних доплат відповідно до штатного розпису та встановлених будівельною організацією систем оплати праці:

- працівників апарату управління (керівників, спеціалістів, службовців);
- робітників, які здійснюють господарське обслуговування (телефоністів, телеграфістів, радіооператорів, операторів зв'язку, операторів електронно-обчислювальних машин, двірників, прибиральниць, гардеробників, кур'єрів тощо).

2) Відрахування за встановленими законодавством нормами на соціальні заходи від заробітної плати працівників, зазначених у підпункті 1 цього переліку.

3) Витрати на службові відрядження працівників апарату управління та робітників, зайнятих господарським обслуговуванням у межах норм, передбачених законодавством;

4) Витрати на придбання канцелярських товарів і приладів, бланків обліку, звітності для загальногосподарських потреб;

5) Витрати на утримання, експлуатацію, амортизацію та всі види ремонтів будинків, споруд, приміщень, легкового автотранспорту, що використовуються апаратом управління;

6) Знос і ремонт інших необоротних матеріальних активів, що використовуються в управлінні будівельною організацією;

7) Витрати на утримання і експлуатацію всіх видів зв'язку та радіо, що використовуються для здійснення управління і перебувають на балансі будівельної організації, оплата послуг зв'язку, обчислювальних центрів, засобів сигналізації та інших технічних засобів управління;

8) Витрати, пов'язані з нарахуванням і виплатою дивідендів учасникам та засновникам будівельної організації (оплата повідомлень у засобах масової інформації, конвертів, послуг зв'язку);

9) Витрати на утримання, ремонт та експлуатацію лічильно-обчислювальної, машинописної, розмножувальної та іншої оргтехніки, що перебуває на балансі будівельної організації;

10) Оплата послуг, що надаються сторонніми організаціями в управлінні виробництвом, включаючи витрати на обчислювальні, друкарські, розмножувальні та інші роботи;

11) Оплата консультаційних та інформаційних послуг, якщо вони пов'язані із забезпеченням виконання будівельно-монтажних робіт, зберіганням та реалізацією будівельної продукції, включаючи послуги щодо зміни структури управління приватизованої будівельної організації, а також аудиторських перевірок;

12) Оплата вартості ліцензій та інших державних дозволів для провадження господарської діяльності будівельної організації; оплата передбаченого законодавством збору за реєстрацію будівельної організації в органах державної виконавчої влади;

- 13) Витрати, пов'язані з оплатою послуг комерційних банків та інших кредитно-фінансових установ;
- 14) Витрати на оприлюднення річного звіту;
- 15) Відрахування структурних підрозділів на утримання апарату управління будівельної організації;
- 16) Витрати, пов'язані з набором робочої сили, а саме: оплата відпусток перед початком роботи випускникам середніх спеціальних і професійно-технічних закладів освіти і молодим спеціалістам, які закінчили вищі та середні спеціальні заклади освіти, а також вартість їх проїзду до місця роботи;
- 17) Витрати, пов'язані з підготовкою (навчанням) та перепідготовкою кадрів;
- 18) Витрати на придбання необхідних довідників, плакатів і діапозитивів з охорони праці, запобігання нещасним випадкам і захворюванням на будівництві, а також поліпшення умов праці; обладнання кабінетів з техніки безпеки; витрати на організацію доповідей і лекцій з техніки безпеки;
- 19) Утримання протипожежної та сторожової охорони адміністративних приміщень;
- 20) Витрати некапітального характеру, пов'язані з забезпеченням якості будівництва (витрати на утримання лабораторій якості, устаткування, інвентаря, проведення експертиз, консультацій тощо);
- 21) Витрати некапітального характеру, пов'язані з удосконаленням технології та організації будівельного виробництва, розширення передових методів організації праці, нормування праці тощо, а також оплату праці працівників проектно-кошторисних груп, груп проектування виконання робіт, економічних лабораторій, нормативно-дослідних станцій;
- 23) Витрати на сплату відсотків (винагороди) за користування матеріальними цінностями, взятими в оренду (лізинг) для загальногосподарських потреб;

24) Податки, збори та інші обов'язкові платежі, передбачені законодавством, які не включаються у виробничу собівартість, а пов'язані з адміністративними витратами;

25) Витрати на перебазування будівельних та монтажних організацій;

26) Інші адміністративні витрати, які є витратами періоду і підлягають відшкодуванню замовниками згідно із законодавством.

Бухгалтерські записи за рахунком 92 „Адміністративні витрати”:

- витрати на основну і додаткову заробітну плату, включаючи будь-які грошові доплати та матеріальне заохочування апарату управління, а також обслуговуючого персоналу (прибиральниці, гардеробники, телефоністи):

Д-т 92 К-т 66.

- відрахування на соціальні заходи за встановленими нормами до заробітної плати зазначеної у попередньому пункті категорії працівників:

Д-т 92 К-т 65.

- витрати на матеріально-технічне забезпечення апарату управління (канцтовари, прилади, бланки, папір, витрати на утримання, експлуатацію, ремонт споруд, техніки, приміщень, що використовуються апаратом управління):

Д-т 92 К-т 68.5, 63 – послуги, одержані зі сторони;

Д-т 92 К-т 23.2 – послуги, надані власними допоміжними підрозділами.

- амортизація основних засобів управлінського призначення:

Д-т 92 К-т 13.1.

- знос інших необоротних матеріальних активів (меблів, оргтехніки, яка не відноситься до основних засобів):

Д-т 92 К-т 13.2.

- знос нематеріальних активів:

Д-т 92 К-т 13.3.

- витрати на утримання, експлуатацію об'єктів управлінського характеру, власних, а також найнятих на стороні (охорона, сигналізація):

Д-т 92 К-т 68.5.

- витрати, пов'язані з проведенням організаційних зборів, представницькі витрати:

Д-т 92 К-т 31, 68.5.

- оплата консультаційних, аудиторських послуг, оплата за оприлюднення річного звіту:

Д-т 92 К-т 68.5.

- оплата ліцензій, дозволів на здійснення господарської діяльності:

Д-т 92 К-т 68.5, 31, 39.

- нарахування податків і обов'язкових платежів:

Д-т 92 К-т 64.1.

- оплата за банківське і касове розрахункове обслуговування, поштово-телеграфні послуги:

Д-т 92 К-т 31 (за банківське обслуговування), 68.5 (за поштове обслуговування).

- оплата відсотків за кредит:

Д-т 92 К-т 50, 60.

Зібрані за місяць витрати у кінці місяця списуються:

- Д-т 23.1 К-т 92 – в частині адміністративних витрат, що стосуються виконання будівельних контрактів і відшкодовуються замовником;

- Д-т 79 К-т 92 – інші адміністративні витрати, що відносяться на кінцеві фінансові результати.

В аналітичному обліку доцільно адміністративні витрати обліковувати за статтями кошторису (плану). Первинними документами при відображенні накопичення адміністративних витрат є накладна, рахунок, авансовий звіт, ВКО, розрахунок бухгалтерії тощо. Списання адміністративних витрат на фінансові результати оформлюється довідкою (розрахунком) бухгалтерії.

5. ОБЛІК ВИТРАТ НА ЗБУТ

Витрати на збут в ринкових умовах набувають все більшого значення, що пов'язано з переорієнтацією сучасного виробництва з проблем технології виробництва (виробництво продукції забезпечується високим рівнем автоматизації, а фактори виробництва завжди є в наявності на ринку) на проблеми збуту.

Облік витрат на збут здійснюється на рахунку **93 „Витрати на збут”**. Цей рахунок використовується переважно в торгівлі. Будівельна організація може мати свої специфічні витрати на збут:

- 1) Витрати на підготовку об'єктів будівництва до здачі:
 - витрати на оплату праці чергових слюсарів-сантехніків, ключниць, а також робітників, які прибирають сміття, миють підлогу та вікна та обов'язкові нарахування на неї;
 - вартість миючих засобів та інших матеріалів, що використовуються під час прибирання об'єктів перед здачею;
 - витрати на опалення та освітлення в період здачі об'єктів;
- 2) Відшкодування витрат на участь у виставках, ярмарках, вартість безплатно переданих зразків і макетів, на представницькі витрати (організація прийомів, конференцій та інших організаційних заходів);
- 3) Витрати на здійснення реклами будівельної продукції, включаючи розроблення і видання рекламних виробів (прейскурантів, каталогів, брошур, плакатів тощо) і рекламу в засобах масової інформації;
- 4) Витрати пакувальних матеріалів для затарювання готової продукції на складах готової продукції;
- 5) Витрати на ремонт тари;
- 6) Оплата праці та комісійні винагороди продавцям, торговим агентам та працівникам підрозділів, що забезпечують збут; витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг);
- 7) Витрати на передпродажну підготовку продукції і товарів;

8) Витрати на службові відрядження працівників, зайнятих збутом, в межах норм, передбачених чинним законодавством;

9) Витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг (операційна оренда, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона);

10) Витрати на утримання легкового автотранспорту, який використовується працівниками відділу збуту будівельної організації;

11) Витрати на транспортування, перевалку і страхування готової продукції (товарів), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів) відповідно до умов договору (базису) поставки;

12) Податки, збори та інші обов'язкові платежі, передбачені законодавством України, які не включаються у виробничу собівартість, а пов'язані з витратами на збут;

13) Інші витрати, пов'язані зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг.

Протягом місяця витрати на збут накопичуються у дебеті рахунка 93 у кореспонденції з кредитом рахунків:

№ п/п	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Витрати на підготовку об'єктів будівництва до здачі: - витрати на оплату праці та обов'язкові нарахування на неї; - вартість миючих засобів та інших матеріалів; - витрати на опалення та освітлення в період здачі об'єктів;	93 93 93	66,65 20 20,63
2	Відшкодування витрат на участь у виставках, ярмарках, вартість безплатно переданих зразків і макетів, на представницькі витрати	93	63,372 і інш.
3	Витрати на здійснення реклами будівельної продукції, включаючи розроблення і видання рекламних виробів (прейскурантів, каталогів, брошур, плакатів тощо) і рекламу в засобах масової інформації	93	63,372 і інш.
4	Витрати пакувальних матеріалів для затарювання готової продукції допоміжних підсобних виробництв на складах готової продукції	93	20
5	Витрати на ремонт тари	93	20,66,65
6	Витрати на передпродажну підготовку продукції допоміжних підсобних виробництв і товарів	93	66,65,63 і інш.
7	Витрати на службові відрядження працівників, зайнятих збутом, в межах норм, передбачених чинним законодавством	93	372
8	Витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних	93	13,20,

	необоротних активів, пов'язаних зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг (операційна оренда, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона)		66,65, 63 і інш
9	Витрати на утримання легкового автотранспорту, який використовується в процесі збуту будівельної організації:	93	66,65
	- витрати на оплату праці водіїв і нарахування на неї;	93	20,66,63
	- витрати на ремонти, технічний огляд і технічне обслуговування;	93	131
10	- знос по легковому автотранспорту		
	Витрати на транспортування, перевалку і страхування готової продукції (товарів), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів) відповідно до умов договору (базису) поставки	93	63, 232 і інш
11	Інші витрати, пов'язані зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг	93	63 і інш
12	Списання витрат на збут на фінансові результати	79	93

Для аналітичності обліку доцільно витрати на збут вести за секторами ринку, географічними зонами, окремими центрами збуту та іншими ознаками. Це дає можливість отримати дані про формування прибутку не лише в цілому по підприємству, а й за окремими підрозділами, що сприяє підвищенню ефективності роботи збутового персоналу.

6. ОБЛІК І СПИСАННЯ ІНШИХ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Крім прямих витрат, адміністративних і збутових у процесі господарської діяльності підприємств можуть бути й інші витрати., які відносяться до операційної діяльності. Облік інших операційних витрат діяльності здійснюється на рахунку **94 „Інші витрати операційної діяльності”**. До них відносяться:

- 1) Витрати на дослідження і розробки;
- 2) Собівартість реалізованої іноземної валюти;
- 3) Собівартість реалізованих виробничих запасів;
- 4) Сумнівні та безнадійні борги (списання безнадійної дебіторської заборгованості) та створення резерву на їх покриття;
- 5) Витрати від операційної курсової різниці;
- 6) Витрати на знецінення запасів;
- 7) Нестачі і втрати від псування цінностей;
- 8) Штрафи, пені, неустойки визнані і інші непродуктивні витрати операційної діяльності;
- 9) Витрати на утримання соціальної сфери;
- 10) Благодійні внески та платежі;
- 11) Інші витрати операційної діяльності.

Бухгалтерські проведення з обліку інших витрат операційної діяльності:

№ п/п	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Витрати на дослідження і розробки	941	63 і інш
2	Собівартість реалізованої іноземної валюти	942	312
3	Собівартість реалізованих виробничих запасів	943	20, 22
4	Сумнівні та безнадійні борги (списання безнадійної дебіторської заборгованості)	944	36,37 і інш.
5	Витрати від операційної курсової різниці	945	36,37 і інш.
6	Витрати від знецінення запасів	946	20,22,28
7	Нестачі і втрати від псування цінностей	947	20,22,28
8	Штрафи, пені, неустойки визнані і інші непродуктивні витрати операційної діяльності (витрати на утримання соціальної сфери, благодійні платежі за мінусом тих, які можна включати у валові витрати, створення резерву на покриття резерву сумнівних боргів,	948	31,38, 39,63, 64, 66, 65 і інш

	недостачі і втрати товарно-матеріальних цінностей понад межі природних втрат, якщо вони є сумнівними і інші)		
9	Інші витрати операційної діяльності (витрати на утримання соціальної сфери, які включаються до валових витрат (опалення, освітлення і т. п.) і інші)	949	63,31 і інш.
10	Списання інших операційних витрат	79	94

Первинними документами при відображенні накопичення інших витрат операційної діяльності є накладна, акт про оцінку, інвентаризаційний опис, порівняльна відомість, розрахунок бухгалтерії тощо. Списання інших витрат діяльності на фінансові результати оформляється довідкою (розрахунком) бухгалтерії.

ВИСНОВКИ

З вище викладеного можна зробити наступні висновки.

Метою обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції є повне і достовірне визначення фактичних витрат, які пов'язані із виробництвом, а також обчислення собівартості конкретних видів продукції. Для здійснення контролю за використанням матеріальних, трудових та інших ресурсів, витрати необхідно згрупувати за певними ознаками.

За економічним змістом витрати групуються за економічними елементами і статтями калькуляції.

Згідно із П(С)БО №16 "Витрати", витрати операційної діяльності групуються за такими економічними елементами:

- матеріальні затрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.

Прямі витрати відносяться безпосередньо на виробничу собівартість продукції (робіт, послуг), оскільки вони є технологічно необхідними і за допомогою документування фактів витрачання ресурсів завжди можна визначити, на який виріб вони списані.

Облік виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й допоміжного виробництва, а також витрат на утримання та експлуатацію машин і устаткування ведеться на рахунку 91 "Загальноновиробничі витрати".

На рахунку 92 "Адміністративні витрати" відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства.

За дебетом рахунку 92 "Адміністративні витрати" відображається сума визнаних адміністративних витрат, за кредитом — списання на рахунок 79 "Фінансові результати".

Облік витрат на збут здійснюється на рахунку 93 „Витрати на збут”. Цей рахунок використовується переважно в торгівлі.

Облік інших операційних витрат діяльності здійснюється на рахунку 94 „Інші витрати операційної діяльності”.

Отже, такий об’єкт обліку, як собівартість, вимагає всебічного контролю, оскільки фінансові результати значною мірою залежать від політики адміністрації щодо формування витрат і націленості колективу на їх зниження. Існує закономірність: зниження витрат за інших рівних умов призводить до зростання прибутку. Отже, основним фактором збільшення прибутку є зниження собівартості, а зусилля виробничого персоналу спрямовуються на найбільш раціональне використання ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альбом бухгалтерських проводок. -Харків: Фактор, 2000. -80 с.
2. Енциклопедія бухгалтерських проводок // Бізнес (Додаток). -2000.-24 липня.
3. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 608 с.
4. Бутинець Ф.Ф., Чижевські Л.В., Береза С.Л. Бухгалтерський фінансовий облік. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 672 с.
5. Крупка Я. Д. Фінансовий облік – Тернопіль, ТАНГ, 20003. – 254с.
6. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік. 2-ге вид. доп. і перероб. – Київ: В-во “Центр навчальної літератури”, 2003. – 628с.
7. Новий бухгалтерський облік в Україні (побудова і застосування): навчально-методичний посібник. -Тернопіль: Карт-бланш, 2000. -288с.
8. Партин Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики. Навчальний посібник. -К.: Знання, 2000. -245 с.
9. Пушкар М.С. Національні стандарти бухгалтерського обліку України. - Тернопіль: Лілея, 2000. -100 с.
10. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник. – Тернопіль: Карт-Бланш, 2002. – 628 с.
11. Скрипан О.П., Палюх М.С. Бухгалтерський облік. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 496 с.
12. Сопко В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аудиту. Підручник. -К.: КНЕУ, 2000. -260 с.
13. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. -К.: А.С.К, 2000. -784 с.
14. Фінансовий облік і звітність на підприємствах різних галузей / за ред. П.Я. Хомина. -Тернопіль: Астон, 2000. -288 с.